

*Г.В. Семитківський, підполковник
А.О. Кривенко, підполковник
(Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського, Україна)*

Основні тенденції впливу гібридної війни на міжнародні відносини

У статті розглянуто основні тенденції впливу гібридної війни на міжнародні відносини. Обґрунтовано необхідність дослідження інструментів кризового реагування у прийнятті військово-політичних рішень та запобігання можливості розвитку подібних процесів.

Виникнення та розвиток відносин між державами завжди перебували у певній залежності від міжнародної обстановки та політичних взаємин між країнами.

Господарський вигляд багатьох країн часто визначається їхньою міжнародною спеціалізацією

Побудова відносин ґрунтується інтересами учасників залежно від сили та значущості ресурсів, які має країна та її вплив.

Взаємодія національних економік зумовлює соціальну відповідальність, дотримання принципу національної та міжнародної безпеки.

Транснаціональні компанії та міжнародні організації, система глобальної комунікації, світова економіка, фінанси та економічні кризові явища, зміна ролі військового чинника, переплетення внутрішньополітичних і міжнародних проблем, процеси глобальної демократизації – все це сьогодні визначає нові тенденції в сфері міжнародних відносин.

Вирішення проблем забезпечення міжнародного миру та безпеки залишається одним із пріоритетних завдань світової спільноти у XXI ст., а з'ясування основних причин конфліктів, зокрема гібридних, пошук способів їх розв'язання або уникнення є найактуальнішим тематичним пулом наукових досліджень з теорії міжнародних відносин

Агресія російської федерації проти України триває від 2014 року. Нині масштаби, інтенсивність, негативні наслідки від агресії, кількість та безпрецедентний характер порушень міжнародного гуманітарного права зросли в геометричній прогресії.

Від початку повномасштабної війни росії проти України керівництво держави, її політичні та громадські установи використовують всі можливі політико-дипломатичні заходи в рамках роботи з міжнародними організаціями з метою відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації та блокування Кремля на міжнародних майданчиках. Неабияку роль в цьому процесі відіграє Україна, яка посідає одне з ключових місць серед низки світових експортерів агропромислової продукції.

До 2014 року Україна експортувала понад 15% від світового продовольства кукурудзи та близько 10% зернових. Однак зараз український продовольчий ринок знаходиться у кризовому стані внаслідок багатьох

факторів, які деструктивно впливали протягом доволі довгого періоду. Але саме вторгнення росії в Україну та початок війни найбільш суттєво змінили світовий продовольчий ринок, адже багато компаній пішли з ринку країни-агресора.

Відсутність експорту зерна з України спричинило зміну цін на продовольство у світі, відтак почали зростати ціни на інші продовольчі товари.

“Продовольчий тероризм”, як складова російської гібридної війни став однією з причин, яка суттєво вплинула на позиції російської федерації, як світового політичного гравця.

Серйозність становища не викликає сумнівів і змушує негайно робити запобіжні дії спрямовані на неприпустимість посилення кризових явищ.

З цією метою невідкладно необхідно проведення досліджень, спрямованих на грамотний аналіз та скорпульозний розрахунок всіх можливих тенденцій та наслідків прийнятих рішень.

У Центрі досліджень армії, конверсії та роззброєння (ЦДАКР) після вивчення та аналізу активності РФ у цій сфері стверджують, що головною метою таких дій Кремля є руйнація світової системи продовольчої безпеки та посилення впливу таким чином на західне співтовариство задля схилення Європейського Союзу та інших політичних акторів на міжнародній арені до «рівноправних» перемовин з рф та легітимізації російських злочинів і геноциду проти українського народу.

Іншою тенденцією, що беззаперечно вплинула на світовий ринок та міждержавні відносини, стало кардинальне зниження країнами західної Європи експорту російського вуглеводневого пального.

Переорієнтація такої потужної економіки, як європейська на близькосхідні та американські ринки пального змусила налагоджувати дипломатичні відносини між країнами, які раніше не вважали одне одного стратегічними партнерами.

Крім того, ескалація збройного конфлікту в Україні призвела й до зміни безпекового середовища у світовому масштабі. Неабияким зрушенням можна вважати подання заяв та ратифікація намірів про вступ до НАТО раніше позаблокових країн – Швеції та Фінляндії.

Таким чином, експансивна агресивна зовнішня політика російської федерації сприяла поглибленню міжнародних зв'язків у сфері оборони, розгортання бюджетних програм з переозброєння за участі провідних країно-виробників озброєння та військової техніки.

Не менш важливим фактором є взаємодія Китаю та рф, якій протиставляється тристоронній оборонний пакт, утворений Австралією, Великою Британією і США – AUKUS. Його охарактеризовують як спосіб стримування Китаю та протидія його впливу в Тихоокеанському регіоні. Пакт буде зосереджений на військовому потенціалі, відокремлюючи його від альянсу «П'ять очей» щодо обміну розвіданими, який також залучає Нову Зеландію та Канаду. Анексія територій України росією під гаслом “відновлення історичної цілісності земель” створює велику напругу в тихоокеанському регіоні через зазіхання Китайської Народної Республіки на

Тайвань. Легітимізація воєнної експансії росії може призвести до збройного протистояння в азійському регіоні.

Висновок

Таким чином, можемо стверджувати, що описані тенденції впливу гібридної війни РФ проти України спричиняють зміни не тільки двосторонніх відносин, але й трансформують розвиток міжнародних політичних, економічних відносин. Окремо слід зазначити особливі вектори процесів, а саме таких, як міжнародна економічна інтеграція, глобалізація, транснаціоналізація світової економіки, використання «продовольчого тероризму», як інструменту маніпуляції в рамках гібридної війни тощо.

Саме тому перспективою подальших досліджень є аналіз інструментів кризового реагування та вплив указаних тенденцій на національну безпеку України та її воєнно-політичні рішення в рамках протистояння широкомасштабній агресії російської федерації.

Такі дослідження мають бути завершені виключно чіткими рекомендаціями для перспективних обов'язкових впроваджень.

Принципи, що закладаються в такого роду рішеннях повинні виключати будь-якого роду розвиток досліджуваних сьогодні тенденцій. Тільки тоді всі зусилля та безмежна плата за розв'язану війну може мати смислове значення. Досвід сьогодення підтверджує це повною мірою. Зруйновані школи, лікарні та навчальні заклади підтверджують це. Сьогодні потрібні нетрадиційні підходи у дослідженнях і їх буде знайдено. Життя цього потребує.

Список літератури

1. Roger N. McDermott. Russia's Electronic Warfare Capabilities to 2025: Challenging NATO in the Electromagnetic Spectrum. International Centre for Defence and Security. Tallin. 2017 – 48 с.
2. Fridman Ofer. The Danger of “Russian Hybrid Warfare”. Cicero Foundation great Debate Paper. 2017. No. 17/05. – 16 с.
3. Caliskan Murat. Hybrid warfare through the lens of strategic theory. Defense & Security Analysis 2019. Vol.35, pp.40-58.
4. Vinogradchyi V.I., Nekriach A.I. Current local government reforms in the eu as a “road map” for Ukraine // Innovative development of the economy: global trends and national features. – Collective monograph. – Lithuania: Publishing House “Baltija Publishing”, 2018. – 716 p.
5. Krupenya I. The Ukrainian crisis: a Test for the Rule of Law // Social and legal aspects of the development of civil society institutions: collective monograph. Part I. Warsaw: BMT Erida Sp.z o.o., 2019. С. 19–32.
6. Крупеня И.М. Проблема спорных территорий в юго-Китайском море // Проблемы международных отношений. - Киев: КиМУ, 2019. - Вып. 15. - С. 69-89.